

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistot,
yliopistojen yhteinen Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

TOIMINTASUUNNITELMAN 2020 YHTEENVETO

Muuttuvat säädökset

Kaikkien lääketieteen erikoisalojen erikoislääkärikoulutuksen säädöksen uudistus etenee. Vuonna 2019 siirryttiin valtakunnalliseen kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Valintamenettelyyn kuuluvien koejaksojen kehittäminen jatkuu vielä vuoden 2020 aikana. Sisällöllinen kehittäminen kohti osaamisperustaisuutta, nykyisen aikatauluperustaisuuden sijaan, jatkuu tavoitteiden kirkastamisella. STM:n valmisteleman erikoislääkärikoulutuksen asetuksen odotetaan tulevan voimaan keväällä 2020. Asetus väljentää joitakin säännöksiä ja korostaa yliopistojen valtakunnallisessa yhteistyössä tehtäviä linjauksia. Uuden asetuksen jälkeen laaditaan myös uudet OPS:it, jotka näillä näkymin astuvat voimaan 1.8.2020. Kaikkien alojen uudistukseen liittyvien sähköisten seurantarjestelmien kehittäminen etenee vähitellen. Rajapintoja valtakunnalliseen lääketieteen perusopetuksen digitalisaatiohankkeeseen – MEDigiin -selvitellään. Myös sairaaloiden erikoisaloilla on aloitettu kouluttajalääkärikoulutus, josta työterveyshuollon erikoisalalla on jo pitkät perinteet. Erikoisaloilta koulutusväylien rakentaminen odottaa palvelujärjestelmämuutosten muotoutumista. Työterveyshuollon erikoisala seuraa kokonaisuudistuksen etenemistä aktiiviseen vuoropuheluun pyrkien. Olennaisen tärkeää toiminnalle on, että työterveyshuollon erillisrahoituslaki jatkuu 1.1.2020 alkaen toistaiseksi voimassaolevana.

Koulutukset

Yliopistot tarjoavat työterveyshuollon erikoistujille ja kouluttajille runsaasti teoreettista koulutusta. Erikoistujan, joka on aloittanut opintonsa 1.8.2017 jälkeen, on koulutuksensa aikana hankittava yhteensä 200 tuntia (aiemmin 100 tuntia) teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja, joista 60 tuntia on oltava työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseilta.

Kouluttajakoulutuksessa toteutettiin uusi valtakunnallinen Kehity kouluttajana –jatkokurssi ensimmäisen kerran vuonna 2019. Lukuvuoden avajaiset -seminaarin vastuujärjestäjänä toimii v. 2020 Itä-Suomen yliopisto. Uusille kouluttajille pakollinen Kouluttajan startti -kurssi on jatkuvasti tarjolla virtuaaliyliopistossa. Muita kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä koulutuksia on entiseen tapaan tarjolla: esim. pedagogiset iltapäivät, valtakunnallinen seminaari Helsingissä, starttiseminaarit ja aluekoulutukset.

Ohjatuissa kursseissa on uusia nimikkeitä verrattuna vuoden 2019 suunnitelmaan: "Altistelähtöiset terveystarkastukset, Liikennelääketiedettä; jatkokurssi, Sisäilman fysikaaliset ja kemialliset epäpuhtaudet ja riskinarviointi, Toksikologiaa työterveyslääkärille, Yritysasiakkuus ja työterveysyhteistyö ja Yritysjohtamisen osaamista työterveyslääkäreille. Yhteensä ohjattuja kursseja ja seminaareja on noin 30 nimikettä, joista voi saada yli 300 teoreettisen koulutuksen tunteja.

Itseopiskeluun on tarjolla seitsemän uutta kurssia vuonna 2020: Kuormittuminen ja palautuminen työelämässä, Syöpä ja työ, TTH sote-uudistuksessa, Työhönsopivuuslausunnot – milloin "ei sopiva työhön"?, Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkäriksi, Työturvallisuustyö lääkärin näkökulmasta ja Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt. Yhteensä itseopiskelukursseja on tarjolla 45 nimikettä, joista voi saada yhteensä 120 t teoreettisia tunteja.

Resurssit

Henkilöstön määrä yliopistoissa on oleellisesti ennallaan eli noin kaksikymmentä, joista suurin osa toimii osa-aikaisesti. Professorit (4.5 htv) ja muu henkilöstö (13.3 htv) koordinoivat toiseksi suurimman erikoistumisalan opintoja tehokkaasti ja hyvässä yhteistyössä. Työterveyshuollon koulutuspaikoissa toimivia kouluttajia on noin 315 erikoislääkärinä, erikoistuvia yliopistojen kirjoilla on noin 942 ja koulutuspaikkasopimus on tehty 183 yksikön kanssa, joissa ovat mukana myös työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson yksiköt. Rahoitusasetus annettaneen jälleen vuodenvaihteessa. Yliopistojen yhteisen erikoislääkärikoulutuksen asetuksen määräraha on 400 000 euroa.

Sisältö

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä	4
2. Yliopistojen yhteistyö.....	5
2.1 Yliopistojen välinen yhteistyö	5
2.2 Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa.....	8
2.3 Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa	9
2.4 TYÖKE – Verkostoilla tehoa SOTEen, työkyvyn tukeen ja työikäisten terveyteen.....	9
3. Koulutustarjonta	9
3.1 Valtakunnallinen seminaari	10
3.2 Kouluttajakoulutus	10
3.3 Ohjatut koulutukset	11
3.4 Itseopiskelu.....	17
4. Helsingin yliopisto	25
4.1 Projektit ja hankkeet	25
4.2 Aluekohtainen koulutus	26
5. Itä-Suomen yliopisto	26
5.1 Projektit ja hankkeet	26
5.2 Aluekohtainen koulutus	26
6. Oulun yliopisto.....	27
6.1 Projektit ja hankkeet	28
6.2 Aluekohtainen koulutus	28
7. Tampereen yliopisto	28
7.1 Projektit ja hankkeet	28
7.2 Aluekohtainen koulutus	28
8. Turun yliopisto	29
8.1. Aluekohtainen koulutus	29
8.2. Muu toiminta	30
9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto.....	30
Lausunto.....	32
Liite 1 Koulutukset	Error! Bookmark not defined.
Liite 1 Koulutukset	33

1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus: yleistä

Tässä dokumentissa kuvataan viiden yliopiston yhteinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2020. Toiminta lääkärien peruskoulutuksessa ja tutkimuksessa rajautuu suunnitelman ulkopuolelle.

Yliopistot vastaavat sosiaali- ja terveysministeriön (STM) alaisuuteen 1.2.2015 siirtyneestä erikoislääkärikoulutuksesta, joka perustuu lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä, asetukseen erikoislääkärikoulutuksesta (STM 56/2015, uudistettavana), tiedekuntien pysyväismääräyksiin/ koulutusvaatimukseen, työterveyshuollon oppialalla yliopistojen yhteistyönä tehtyihin opetussuunnitelmaan (OPS) ja lokikirjaan sekä yliopistojen ja koulutuspaikkojen välisiin koulutuspaikkasopimuksiin. Koulutusta säädellään STM:n asetuksella, jota osaltaan valmistellaan erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojoaksessa. Yliopistoille jää edelleen koulutuksen sisällöllinen vastuu.

Erikoislääkärikoulutus on asetuksen mukaisesti ammatillista täydennyskoulutusta. Koulutus suoritetaan pääosin työssä oppien, koulutusohjelman osaamistavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan koulutuksilla, ohjauksella ja edistymisen arvioinneilla. Erikoislääkärikoulutus sisältää yliopistojen määrittelemät palvelujaksot toimipaikkakoulutuksineen ja henkilökohtaisine ohjauksineen, teoreettiset opinnot ja johtamiskoulutuksen, veloitteen oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin sekä valtakunnallisen kuulustelun. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelmaan kuuluu kaksivuotinen runkokoulutus ja neljä vuotta kestävä eriytyvä koulutus.

Yliopistot järjestävät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta sekä itsenäisesti, että yhdessä, hyödyntäen yliopistojen yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa. Sen kurssitarjontaa erikoistuvat ja kouluttajalääkärit voivat käyttää yli yliopistorajojen. Yliopistot myös koordinoivat koulutuspaikkasopimuksiin perustuvaa koulutusta alueidensa koulutustyöterveysasemilla ja kuntoutusalan koulutuspaikoissa. Vastuuhenkilöiden päätöksellä voidaan solmia koulutuspaikkasopimus myös muiden palveluntuottajien kanssa. Lisäksi yliopistot tekevät yhteistyötä Työterveyslaitoksen kanssa. Sairaalapalvelujen hyväksyminen perustuu pääsääntöisesti yliopistojen ja kyseisten sairaaloiden välisiin yleisiin koulutussopimuksiin.

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen säädöksiä uudistetaan vähitellen. Ajankohtaisinta on, että jatkuva haku koulutukseen päättyi vuoden 2018 lopussa ja siirryttiin kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn. Helmikuussa 2019 vain valintamenettelypilottiin osallistuvilla aloilla pystyi hakemaan. Syyskuussa 2019 kaikki erikoisalajat olivat mukana haku- ja valintamenettelyssä. Erikoislääkärikoulutus on muuttumassa pikkuhiljaa aikaperusteisesta osaamisperusteiseksi ja työterveyshuollon oppiala on osoittanut olevansa tässä edellä kävijä.

Tavoitteet vuodelle 2020

Olemme kiteyttäneet erikoislääkärikoulutuksen palvelulupauksen seuraavasti: Koulutamme työurien tukemiseen kykeneviä työterveyshuollon erikoislääkäreitä, jotka osaavat työn ja terveyden yhteensovittamisen, työkyvyn tukemisen sekä vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelun yhteistyössä monitahoisten asiakkaiden kanssa. Toteutamme koulutuksen tehokkaasti, laadukkaasti ja määrällisesti riittävästi (mikäli rahoitus sen mahdollistaa) työelämän tarpeet ja lainsäädännön pätevyysvaatimukset huomioon ottaen.

Määrällisenä tavoitteena on noin 45 uutta työterveyshuollon erikoislääkärinä vuosittain (kolmen vuoden keskiarvo). Tällä korjataan edelleen vallitsevaa alan erikoislääkäripulaa suhteessa lainsäädännön pätevyysvaatimukseen, sekä eläköitymisestä johtuvaa alalta poistumaa lähivuosina.

Sisällöllisesti kehitämme erikoislääkärikoulutusta OPS-tavoitteiden suuntaisesti. Tavoitteina on, että valmistuva työterveyshuollon erikoislääkäri

1. tuntee työn ja terveyden yhteydet ja osaa toimia työn terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja työhön liittyvien voimavarojen edistämiseksi yksilöiden, työpaikkojen ja moniammatillisen työterveystiimin kanssa
2. osaa arvioida ja tukea yksilöiden työkykyä yhteistyössä työpaikan, terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden, sosiaalivakuutusjärjestelmän ja työvoimahallinnon kanssa
3. kykenee työterveysyhteistyössä asettamaan toiminnalle tavoitteita, perustelevaan tarpeellisia toimenpiteitä ja arvioimaan niiden vaikuttavuutta yhdessä asiakkaiden kanssa.

Opetuksen sisällöllisinä painopistetavoitteina vuodelle 2020 on

- kehittää oppimisen arvioinnin käytäntöjä samalla, kun päivitetään työterveyshuollon erikoislääkärin ydinosaamisalueet ja erikoislääkärikoulutuksen osaamistavoitteet
- lisätä koulutusta ja oppimateriaaleja työkyvyn ja työllistymiskyvyn tukemisesta, toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista, yleisestä työelämäosaamisesta
- edelleen kehittää koulutuksen tutkimusperustaisuutta
- kehittää kouluttajakoulutusta
- lisätä TTHVYO:n käyttöä erikoistumisopintojen välineenä

OPS 2020- ja sitä täydentävä Lokikirja valmistellaan valtakunnallisena alan yliopistoyksiköiden yhteistyönä, mikäli nykyisten OPS:n ja Lokikirjan voimassaoloaika ei jatketa.

Koulutusjärjestelmään liittyvinä tavoitteina on varmistaa

- yhteiskunnallisesti tärkeän työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rahoituksen jatkuminen
- työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen muiden erityiskysymysten huomioon ottaminen uudistettaessa kaikkien alojen erikoislääkärikoulutuksen rakenteita
- varmistaa erikoistumispalvelujen suorittamismahdollisuudet (esim. kliiniset sekä työkyvyn arviointi- ja kuntoutuspalvelut), kun rakennetaan ns. erikoislääkärikoulutuksen koulutusväyliä

2. Yliopistojen yhteistyö

2.1 Yliopistojen välinen yhteistyö

Oppialan koulutuksen valtakunnallisesta koordinaatiosta, resursseista ja koulutuksen kehittämisen linjauksista vastaa valtakunnallinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koordinaatioryhmä, jonka muodostavat oppialan professorit. Ryhmän puheenjohtajana jatkaa vuonna 2020 alusta professori Kari Reijula. Kokouksia järjestetään tarpeen mukaan (6-8 kertaa vuodessa).

Kaksi kertaa vuodessa kokoontuvaan laajennettuun koordinaatioryhmään kuuluvat professorien lisäksi kliiniset opettajat, pedagoginen asiantuntija, verkkopedagogit ja muu yliopistoissa koulutuksen toteutukseen osallistuva henkilöstö. Syksyllä järjestettävään kokoukseen kutsutaan myös tärkeimpien sidosryhmien edustajia (STM, TTL, EK, SAK, STTK, Akava ja STLY ja käsiteltävien asioiden mukaisesti tarvittaessa muitakin).

Kliiniset opettajat ja kouluttajakoulutus -työryhmä kokoontuu tarpeen mukaan koulutusten käytännön toteuttamista, rakennetta, sisältöä ja kehittämistä koskeissa asioissa koordinaatiotyöryhmän asettamien suuntaviivojen mukaisesti. Ryhmän puheenjohtajana toimii HY:n kliininen opettaja.

Yhteistä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa koordinoi Helsingin yliopisto, yliopistojen yhteisen erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelman ja koordinaatioryhmän päätösten mukaisesti. Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa professori Kari Reijula (HY) yhteistyössä muiden yliopistojen tiimien kanssa.

Em. pysyvät ryhmät voivat perustaa tai niiden rinnalle voidaan perustaa hanke- ja tehtäväkohtaisia erillisiä työryhmiä.

Valtakunnallisen loppukuulustelun vaatimusten ja kuulusteluvuorojen koordinoinnista vastaa Helsingin yliopiston erikoislääkärikoulutuksen toimikunta.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen haku- ja valintamenettely ja koejakson viimeistely

Kaikkien alojen erikoislääkärikoulutukseen hakemisessa siirryttiin vuonna 2019 vain kahdesti vuodessa toteutuvaan haku- ja valintamenettelyyn, joka korvasi aikaisemman jatkuvan haun. Haettavaksi avattavien paikkojen määrää valmistellaan yhteistyössä, kussakin tiedekunnassa päätettäväksi.

Uudistuksen valmisteluvaiheessa varmistettiin, että erikoislääkärikoulutuksen opinto-oikeus, olkoonkin määräaikaisena, alkaa jo ensimmäisen vaiheen valinnasta. Lisäksi täsmennettiin, että työterveyshuollon erikoisalalla systemaattinen OPS:n ja lokikirjan mukainen ohjaus alkaa heti koejakson alusta. Koejakso määriteltiin osaksi eriytyvää 24 kk työterveyshuoltojaksoa. Näillä toimilla varmistettiin, että HTTHK-asetuksen edellyttämä erikoistujan status on voimassa jo koejaksolla ja että erikoistuja pääsee tekemään opittavia asioita systemaattisessa ohjauksessa.

Lisäksi työterveyshuollon oppialalla täsmennettiin koejakson arviointia, selkeyttäen työnjakoa siten, että koulutuspaikoilla arvioidaan erikoisalalle soveltuvuutta työssä suoriutumiseen ja työikäntymiseen perustuen, hyödyntäen kaikkien alojen mallin mukaisia lomakkeita sekä tarpeen mukaan työpaikkojen omia työkyvyn tukemisen malleja, kun taas yliopiston vastuuhenkilö arvioi opintojen käynnistymistä erikoistujan täyttämään ja kouluttajalääkäriin kuittaamaan lokikirjaan perustuen. Työterveyshuollon erikoisala luonnosteli myös menettelyn tilanteisiin, joissa koejakson hyväksymisen sijaan tarvittaisiin ohjausta toiselle alalle.

Edellä mainittua koejaksojen opintojen käynnistymistä yliopiston vastuuhenkilö arvioi koordinaatioryhmän 1.10.2019 tekemällä päätöksellä seuraavasti, suhteessa koejakson opintojen tavoitteisiin: "Lokikirjaa on täytetty säännöllisesti ja reflektoiden kouluttajan kanssa sekä tämän varmistuksella. Opiskelun käynnistyminen riittävällä volyymillä ja laadulla on osoitettu lokikirjaan pohjautuen siten, että lokikirjassa on minimissään 10 opintosuoritusta terveysvaarojen tunnistamisesta ja niihin vaikuttamisesta sekä 10 opintosuoritusta työkyvyn arvioinnista ja tukemisesta, niin että mukana on neuvotteluja, työpaikkaselvityksiä ja terveystarkastuksia."

Lisäksi työterveyshuollon erikoisalalla tuetaan koejaksoja ja koejakson aikana täsmennettävän henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) laadintaa yliopistokohtaisten, valtakunnallisesti koordinoitujen starttiseminaarien sekä yliopistojen yhteisen Työterveyshuollon erikoistumis suunnitelma (TthES) -verkkokurssin keinoin. Viimemainittua on päivitetty talvella 2019-20.

Edelleen huolehditaan kouluttajalääkärien ja koulutuspaikkojen perehdyttämisestä ja tukemisesta siirryttäessä uudistettuihin käytäntöihin. Jatkossa starttiseminaarit järjestetään systemaattisesti tammi-helmikuun vaihteessa sekä elo-syyskuussa ennen yhteisiä helmi- ja syyskuussa käynnistyviä TthES-kursseja.

KOmpetenssien KEhittymisen Arviointi –projekti (KOKEA) –EPA:t

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus toimii etulinjassa valtakunnallisessa erikoislääkärikoulutuksen uudistuksessa. Valintapilottiin osallistuttiin keväällä 2019 ja osaamisperustaisuutta koulutukseen on alettu rakentaa samaan aikaan sanoittamalla osaamisia erikoisalalle tyypillisinä toimintoina (EPA, Entrustable professional activity). Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus on edelläkävijänä ottanut askeleita kohti osaamisperustaista opetussuunnitelmaa osana KOmpetenssien KEhittymisen Arviointi -projektia (KOKEA). KOKEA -projektissa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen tavoitteita sanotetaan entistä enemmän osaamisperustaisuuden suuntaisesti sekä kehitetään osaamisperustaista arviointia kansainväliset

suuntaukset huomioiden. Projektin myötä vuonna 2019 määritettiin valtakunnallisesti yli 30 työterveyshuollon erikoislääkärin keskeistä toimintoa eli EPAa (Entrustable Professional Activities, EPA), joissa koulutuksen aikana kehittyviä alan ydinosiamia toteutetaan. Tavoitteena on myös kehittää arviointia näiden keskeisten toimintojen ympärille nykyiset arviointikäytännöt huomioiden. Projekti jatkuu vuonna 2020 linjassa valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen uudistuksen kanssa. Projekti on yliopistojen yhteinen, sitä koordinoi Helsingin yliopisto ja siihen haetaan mukaan kouluttajalääkäreitä ja erikoistujia.

Erikoistuvien neuvonta ja ohjaus

Erikoistumiskoulutus toteutuu työssä oppien, koulutusohjelman määrittämällä palvelujaksoilla ja koulutusohjelman tavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan kouluttajalääkärien antamalla henkilökohtaisella ohjauksella ja oppimisen säännöllisillä arvioinneilla, toimipaikkakoulutuksilla ja teoreettisilla kurssimuotoisilla koulutuksilla.

Yliopistot antavat erikoistujille neuvontaa ja ohjausta koko erikoistumisajan. Tähän liittyen tehdään kiinteää yhteistyötä tiedekuntien opintohallintojen kanssa.

Starttiseminaarit ovat pakollinen osa erikoistumiskoulutusta. Valintauudistuksen myötä yliopistojen järjestämiä Starttiseminaareja suunnitellaan valtakunnallisessa yhteistyössä, vaikka ne toteutetaan edelleen paikallisesti. Erikoistujien on mahdollista osallistua myös muiden yliopistojen järjestämiin Starttiseminaareihin, mikäli oman yliopiston seminaariin osallistuminen ei ole mahdollista. Tällöin erikoistujan on kuitenkin selvítettävä oman yliopistonsa erikoistumista koskevat käytännöt itsenäisesti. Yliopistot järjestävät Starttiseminaareja kahdesti vuodessa. Starttiseminaarissa ohjeistetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekeminen, suunnitelma on mahdollista tehdä myös yliopistojen yhteisen kurssin avulla.

Koulutuspaikkayhteistyö

Yliopistot tekevät koulutuspaikkasopimukset työterveyshuoltojakson koulutuspaikkojen kanssa sekä työkyvyn arviointi ja kuntoutus -jakson yksityisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutuspaikat vastaavat toimipaikkakoulutuksen ja henkilökohtaisen ohjauksen järjestämisestä. Koulutuspaikkojen tulee käyttää tässä yliopistojen hyväksymiä kouluttajalääkäreitä.

Yliopistot koordinoivat tätä koulutuspaikkayhteistyötä em. sopimusten, neuvonnan ja ohjauksen keinoin, tiiviissä yhteistyössä tiedekuntien opintohallintojen kanssa. Koulutuspaikkasopimukset tarkistetaan kolmen vuoden välein ja koulutuspaikkojen muutostilanteissa. Alueellisia yhteistyötapaamisia ja koulutuksia koulutuspaikkaverkostolle järjestetään yliopistokohtaisin käytännöin. Koulutuspaikkayhteistyö voi sisältää myös koulutukseen liittyvää koulutuspaikkojen kuulemistä sekä koulutuksen kehittämis- ja tutkimustoimintaa.

Kouluttajakoulutus

Yliopisto hyväksyy työterveyshuollon erikoislääkärin kouluttajalääkäriksi kirjallisen hakemuksen perusteella. Hakemuksessa kouluttajalääkäri mm. sitoutuu pitämään yllä kouluttajan valmiuksia osallistumalla yliopiston järjestämään pedagogiseen tai muuhun kouluttajakoulutukseen säännöllisesti vuosittain. Tätä koulutusta yliopistot ovat järjestäneet sekä yhdessä että erikseen. Koulutusten tarkoituksena on päivittää ja kehittää kouluttajien tietoja, taitoja sekä ajattelutapoja ja asenteita erikoistuvan lääkärin oppimisen tukemiseksi. Kouluttajaoikeudet tarkistetaan kolmen vuoden välein. Yhtenä kouluttajaoikeuksien hyväksymisen edellytyksenä 15.9.2017 lähtien on, että uusi kouluttaja suorittaa Kouluttajan startti -kurssin puolen vuoden (6 kk) sisällä kouluttajaoikeuksien hyväksymisestä.

Vuonna 2020 toteutetaan toista kertaa valtakunnallisessa yhteistyössä rakennettu kouluttajalääkärin jatkokurssi "Kehity kouluttajana". Kurssi korvaa aiemmat yliopistokohtaiset moduuli-koulutukset, tiiviskurssit ja Tth-PEDA Kouluttajalääkärin ohjaustaidot -kurssin. Tämä ryhmämuotoinen lähi- ja verkko-opetusta

hyödyntävä kurssi on prosessimuotoinen ohjaustaitoja vahvistava ja syventävä kurssi sekä peruskurssin suorittaneille, että jo ohjaustyötä jonkin aikaa tehneille kouluttajalääkäreille. Jatkokurssi toteutetaan 1-2 kertaa vuosittain. Koulutus on sekä suunniteltu, että toteutetaan kaikkien yliopistojen yhteistyönä.

Em. kurssien lisäksi kouluttajalääkäreille järjestetään vuosittain pedagogisiin aiheisiin painottuva valtakunnallinen Lukuvuoden avajaiset -seminaari. Muita kouluttajaoikeuksia ylläpitäviä ja kouluttajataitoja kehittäviä koulutuksia ovat kouluttajien pedagogiset iltapäivät, erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari, starttiseminaarit, ns. aluekoulutukset ja muut yliopistojen erikseen hyväksymät vähintään kolmen tunnin kestoiset pedagogiset koulutustapahtumat. Virtuaaliyliopistossa oleva Opettajainhuone toimii erityisesti pedagogisten koulutusten, keskinäisen yhteydenpidon ja tiedotuksen foorumina.

Kouluttajalääkäreille suunnattu kouluttajan opas Kysy, kuuntele, kannusta ja kehity (2016) mahdollistaa myös omatoimista ohjauskirjallisuuteen perehtymistä. Jatkokurssinkin suunnittelussa opasta hyödynnetään.

Kouluttajalääkärioikeuksia ylläpitävät koulutukset (listalla lueteltu keskeisimmät hyväksytyt kurssit)	
Kouluttajalääkärin startti –kurssi	<ul style="list-style-type: none"> Itseopiskelukurssi, jossa palautettavia tehtäviä, pakollinen uusille Käytössä 15.9.2017 lähtien, koko ajan käytettävissä
Kouluttajalääkärin jatkokurssi	<ul style="list-style-type: none"> Valtakunnallisesti monimuotokoulutuksena 1-2 kertaa vuodessa
Lukuvuoden avajaiset -seminaari	<ul style="list-style-type: none"> Valtakunnallisesti etäyhteyksin, vastuuyliopisto vaihtuu vuosittain
Opettajainhuone	<ul style="list-style-type: none"> Verkossa koko ajan: itseopiskelua, keskustelua, materiaaleja
Starttiseminaarit, aluekoulutukset, muut erikseen nimetyt koulutukset	<ul style="list-style-type: none"> Yliopistojen toteuttamina lähikoulutuksina
Pedagogiset iltapäivät	<ul style="list-style-type: none"> 3-5 iltapäiväseminaaria vuosittain, valtakunnallinen etäyhteyksin
Tth-erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari	<ul style="list-style-type: none"> 2-päiväinen seminaari, joka järjestetään vuorovuosin eri yliopistopaikkakunnilla

2.2 Yhteistyö Työterveyslaitoksen kanssa

Yliopistot ja Työterveyslaitos tekevät työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yhteistyötä monella tavalla. Työterveyslaitos toteuttaa STM:n lukuun rahoituslain mukaisen määrärahan hallinnoinnin. Työterveyslaitos huolehtii erikoislääkärikoulutuksen yliopistollisen opetussuunnitelman edellyttämän kuuden kuukauden työterveyslaitosjakson järjestämisestä. Työterveyslaitoksella on viisi toimipistettä (Helsinki, Turku, Tampere, Kuopio ja Oulu), joissa em. työterveyslaitosjakson voi suorittaa. Alue-toimipisteissä jakso toteutetaan kliinisen työn osalta yhteistyössä paikallisen yliopistollisen keskussairaalan työlääkätieteen poliklinikan kanssa. Jakso on mahdollista suorittaa myös opetussuunnitelmassa (OPS) nimettyjen keskussairaaloitten työlääkätieteen poliklinikoilla yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Erikoistumistoimia on yhteensä 23, joista 11 toimen sekä kolmen kouluttajan rahoitus tulee rahoituslain erillismäärärahasta.

Työterveyslaitosjaksoa on viime vuosina kehitetty rakentamalla koulutuksellisia sisältömoduuleja, ja huolehtimalla näiden tarjonnasta valtakunnallisesti. Moduulit kokoavat yhteen keskeisiä aihekokonaisuuksia: altistuminen ja erityisen sairastumisen vaaran arviointi, ammattitaudit, sisäilma, tutkimustiedon kriittinen arviointi, työn psykososiaalinen kuormitus ja kognitiivinen ergonomia sekä ammattikulttuurin ajoterveys.

Lisäksi Työterveyslaitos tarjoaa täydennyskoulutusta, kuten työterveyshuollon päteväntä koulutusta. Tämä lisää merkittävästi erikoistujien kurssimuotoista koulutusta ja sen tarjontaa. Päteväntä kurssista hyväksytään teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi 100 tuntia (1.8.2017 jälkeen suoritettuna, tätä ennen 40 tuntia).

2.3 Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa

STM:n Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TANK) alaisessa erikoislääkärikoulutuksen koordinaatiojaksossa toimii pysyvänä asiantuntijana professori Leena Ala-Mursula.

Helsingin yliopiston professori Kari Reijula toimii Euroopan erikoislääkäriyhdistyksessä (UEMS) alamme erikoislääkärikoulutuksen kehittämistyöryhmän puheenjohtajana. UEMS:n Occupational Medicine – jaosto on tuottanut ensimmäisen yleiseurooppalaisen tentin kysymyspankin ja pilotoi tenttiä 23.1.2020 Brysselissä. Tentin valmistellut ryhmä on toiminut prof. Kari Reijulan johdolla.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen verkostomme osallistuu alan koulutusten järjestämiseen yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien muiden oppialojen, Suomen Työterveyslääkäriyhdistyksen (STLY) ja sen alaosastojen, alueellisten Lääketiedetapahtumien, Kelan ja vakuutusjärjestelmän sekä työsuojeluviranomaisten kanssa. Erikoislääkärikoulutuksen työelämäyhteyksiä ylläpidämme työskentelemällä valtakunnallisissa ja alueellisissa työterveys- ja työhyvinvointialan verkostoissa. Osallistumme myös alan substanssia ja koulutuksen kehittämistä koskeviin koulutuksiin, seminaareihin ja kongresseihin kotimaassa ja ulkomailla (esim. AMEE ja ICOH).

Professori Kimmo Räsänen on nimetty edustamaan yliopistojen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusverkostoa STM:n työterveyshuollon neuvottelukunnan kehittämisjaostoon kaudelle 2018-2021 ja professori Leena Ala-Mursula vastaavasti koulutusjaostoon. Professorien yhteisen sopimuksen mukaan Leena Ala-Mursula edustaa valtakunnallista verkostoa myös osana klinisen opettajan tehtäväkuvaa.

Muusta keskeisten sidosryhmien kanssa tehtävästä yhteistyöstä kts. myös kohta 2.1.

2.4 TYÖKE – Verkostoilla tehoa SOTEen, työkyvyn tukeen ja työikäisten terveyteen

Helsingin ja Itä-Suomen yliopistot osallistuvat Työterveyslaitoksen koordinoimaan ESR-rahoitteeseen TYÖKE-hankkeeseen, joka tähtää SOTE-uudistuksen yhteydessä eri toimijoiden yhteistyöhön, jonka avulla edistetään terveyttä ja työkykyä maakunnassa, kunnissa ja työpaikoilla. Tavoitteina on varmistaa työterveyshuollon toiminnallinen integraatio muuhun SOTEen sekä varmistaa, että SOTE-muutoksessa rakentuu toimiva työikäisten terveydenhuolto, joka vastaa myös tulevaisuuden haasteisiin. Edellytyksenä on työterveyshuollon, muun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen toimiva ja sujuva yhteistyö. Hankkeen tavoitteena on myös antaa välineitä SOTE-päätöksentekoon ja ohjata yhdessä työterveyshuollon tulevaisuutta tutkien vaihtoehtoisia tulevaisuudennäkymiä sekä niihin sisältyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

Yliopistojen erityistehtävänä hankkeessa on ollut työterveyshuollon koulutuksen integroitumisen edistäminen uudistuvassa SOTEssa. Lisäksi edistetään muussa terveydenhuollossa toimivien tietoja työelämästä, työterveyshuollosta ja työkyvyn tukemisesta. Yksi keino tähän on syyskuussa 2018 julkaistu Miten työterveyshuolto auttaa muuta terveydenhuoltoa? - Työterveyshuolto tutuksi - oppimismateriaali. Hankkeessa toteutettiin vuonna 2019 kyselyt HY:n ja UEF:in vastuualueilla työterveyshuollon koulutuspaikkojen vastuuhenkilöille, kouluttajille ja erikoistujille. Kyselyssä saatuja näkökulmia syvennettiin yhteistoiminnallisissa työpajoissa, jotka toteutettiin valikoiduissa koulutuspaikoissa. TYÖKE-hanke päättyi maaliskuun 2020 lopussa.

3. Koulutustarjonta

Yliopistot järjestävät ja tarjoavat koulutuksia sekä erikoistujille että kouluttajille. He voivat osallistua minkä tahansa yliopiston järjestämään koulutukseen riippumatta siitä, missä yliopistossa ovat kirjoilla tai minkä yliopiston hyväksymä kouluttajia ovat. Koulutukset ovat maksuttomia. Kaikista ohjatuista kursseista haetaan

erikoistumiskoulutukseen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja. Myös suuresta osasta itseopiskelukursseja voi saada näitä tunteja, mikä edellyttää kurssialueella määriteltyjen, muille vapaaehtoisten kurssitehtävien (tentti, essee, muu vast.) hyväksytyä suorittamista.

Teoreettisia tunteja vaaditaan erikoistumisajalta yhteensä 200 tuntia, joista 60 tuntia tulee olla Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja. Ennen 1.8.2017 aloittaneilla teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan 100 tuntia.

3.1 Valtakunnallinen seminaari

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto

Aihe: Kansainvälinen työterveyshuolto

Ajankohta: 18.11.–19.11.2020

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan.

Seminaari hyväksytään myös kouluttajilta vuosittain vaadituksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen seminaari järjestetään Helsingissä. Alustava ohjelma julkaistaan helmikuussa 2020.

3.2 Kouluttajakoulutus

Kouluttajalääkäreiden Lukuvuoden Avajaiset

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: ke 9.9.2020

Lukuvuoden avajaiset on valtakunnallinen erikoislääkärikouluttajille suunnattu seminaari, jossa käsitellään erikoislääkärikoulutuksen ja ohjauksen ajankohtaisia asioita. Seminaari suunnitellaan yhdessä yliopistojen kesken ja toteutetaan vuosittain kiertävän periaatteen mukaisesti eri yliopistopaikkakunnilla.

Seminaari hyväksytään kouluttajilta vuosittain vaadituksi osallistumiseksi yliopiston järjestämään pedagogiseen ja muuhun koulutukseen.

Kouluttajalääkäriin startti -kurssi

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot.

Ajankohta: koko ajan käytävissä.

Uuden kouluttajan on suoritettava tämä kurssi kuuden (6) kuukauden kuluessa kouluttajaoikeuksien myöntämisestä. Vanhoilla kouluttajilla kurssin suorittaminen hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi pedagogiseksi koulutukseksi.

Kouluttajalääkäriin startti -kurssin suorittamalla uusi kouluttaja hankkii hyvät valmiudet ohjaamisen aloittamiseksi. Kurssi yhtenäistää ja tasalaatuistaa aloittavien kouluttajalääkäreiden koulutuksen koko maassa. Kurssin suorittamisesta hyötyvät myös koulutusta jo jonkin aikaa tehneet kouluttajat.

Kehity kouluttajana - kouluttajalääkäriin jatkokurssi

Järjestävä yliopisto: kaikki yliopistot.

Ajankohta: Lähipäivät 3.2.2020 ja 20.4.2020.

Kurssi hyväksytään kouluttajilta vuosittain vaadittavaksi pedagogiseksi koulutukseksi.

Kouluttajalääkäreinä jo toimineille suunnattu prosessimuotoinen, kaksi lähipäivää sekä ennako- ja välitehtäviä sisältävä valtakunnallisena yhteistyönä toteutettava jatkokurssi ohjaustaitojen ja -osaamisen edelleen syventämiseksi.

Kouluttajalääkärin pedagogiset iltapäivät

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Vuonna 2020 järjestetään 3-4 pedagogista iltapäivää, jotka on suunnattu etenkin kouluttajalääkärin perustaidot jo hankkineille. Kevään tilaisuudet ovat 9.3.2020. ja 1.6.2020.

Tilaisuuksien tavoitteena on syventää edelleen kouluttajien pedagogista osaamista. Tapahtumat välitetään myös valtakunnallisesti etä-yhteydellä ja etäryhmitkin ovat mahdollisia.

Opettajainhuone

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Alue on koko ajan käytettävissä ja sitä päivitetään jatkuvasti.

Opettajainhuone on tieto- ja viestintäalue yliopistojen kanssa kouluttajasopimuksen tehneille kouluttajalääkäreille. Huoneessa jaetaan hyviä pedagogisia vinkkejä ja materiaaleja opettamisen ja ohjaamisen tueksi ja samalla kouluttaja voi verkostoitua muiden kouluttajien kanssa.

3.3 Ohjatut koulutukset

Ajan hermolla -seminaarit

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kaksi seminaaria, yksi keväällä 2020 ja toinen syksyllä 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: yhdestä seminaarista saa 3 tuntia.

Ajan hermolla –seminaarit käynnistettiin keväällä 2017 ja kokemukset niistä ovat olleet myönteisiä. Seminaareja järjestetään kahdesti vuonna 2020 ja niiden aiheet rakentuvat nimensä mukaisesti työterveyshuoltoa koskevista ajankohtaisista ja polttavista teemoista. Kohderyhmänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat lääkärit ja heidän kouluttajansa sekä muut koulutustoimintaan sitoutuneet henkilöt koulutuspaikoissa ja sidosryhmissä.

Altistelähtöiset terveystarkastukset -- UUSI

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: marraskuu 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 12t.

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki erikoistuvat ja heidän ohjaajansa. Kurssilla perehdytään altistelähtöisten terveystarkastusten säädöksiin ja uudistuneisiin ohjeisiin käytännön harjoitusten ja esimerkkien avulla. Lähipäivän lisäksi kurssilla on esi-/jälkitehtäviä.

Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kaksi työpajaa keväällä 2020, yksi syksyllä 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 9 t.

Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä –kurssi toteutetaan vaihtuvien teemojen mukaisesti kolmena työpajana. Työpajoissa käsitellään tapauspohjaisesti työterveyslääkärin työssään kohtaamia eettisiä haasteita. Tapauksiin haetaan ratkaisuja keskustellen yhdessä erikoistujien, kouluttajien ja asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi kursilla sovelletaan osin lainsäädäntöä ja muita tapauksiin liittyviä ohjeistuksia. Tavoitteena on vahvistaa työterveyslääkärin ammatillista roolia ja –identiteettiä haastavissa tilanteissa.

Epidemiologia

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssilla opetellaan epidemiologian peruskäsitteitä työterveyden näkökulmasta. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää epidemiologian peruskäsitteet, osaa hahmotella tutkimussuunnitelman, tuntee sairauksien esiintyvyyden mittaluvut, epidemiologisen tutkimuksen tyypit, aineiston analysoinnin pääperiaatteet, syy-yhteyden arvioinnin sekä tutkimuksen tulkinnan periaatteet ja osaa arvioida virhelähteitä sekä lukea kriittisesti julkaisuja.

Företagshälsovård på svenska- Työterveyshuoltoa ruotsiksi

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: huhtikuu 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 12 t.

Kurssin kohderyhmänä ovat kaikki ruotsia työssään käyttävät erikoistuvat ja heidän ohjaajansa äidinkielestä riippumatta. Kurssilla käsitellään ajankohtaisia työterveyshuollon teemoja käyttäen samalla ruotsia aktiivisesti. Kahden lähipäivän lisäksi on esi- ja välitehtäviä.

Liikennelääketiedettä; jatkokurssi* UUSI KURSSI

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t.

Kurssin suoritettuaan erikoistuva tuntee Trafi:n tuoreimmat ohjeet ajoterveyden määrittämisestä sekä ammattiliikenteen että muun kuin ajoneuvoliikenteen osalta ja osaa itsenäisesti soveltaa moniammatillisen tiimin testien ja tutkimusten tuloksia käytännön ajokyvyn arviointiin eri tilanteissa, joita tulee vastaan työterveyshuollon erikoislääkärin työssä. Lisäksi osaa pääpiirteissään yksityisliikennettä koskevat määräykset ja ohjeet ja osaa soveltaa niitä työterveyshuollon työssä.

Miten valmistaudun toimintasuunnitelmapalaveriin?

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto

Ajankohta: syksy 2020

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia työterveysyhteistyössä tärkeitä taitoja ja ajattelutapoja. Kurssin käytyään opiskelija on syventänyt teoreettista ymmärrystään työterveyshuollon monitasoisista asiakkuuksista, taitojaan työterveysyhteistyön tavoitteiden asettelusta yhdessä asiakkaiden kanssa, taitojaan raportoida työterveystoimintaa monipuolisesti sekä taitojaan arvioida ja sanoittaa toiminnan vaikuttavuutta eri näkökulmista. Esillä ovat myös sanallisten aineistojen raportoinnin taidot, joista on hyötyä kaikenkokoisissa asiakkuuksissa, myös tilanteissa, joissa mahdollisuudet kvantitatiivisiin analyyseihin ovat rajalliset. Kurssiin

sisältyvät luennot ja kirjalliset opiskelumateriaalit verkossa, oppimistehtävät, itsenäinen työskentely oman asiakasorganisaation parissa ja verkkokeskustelut sekä -tapaaminen.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto

Ajankohta: syksy 2020

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 10 t

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssi valmentaa näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Koulutuksen materiaalit ovat lyhyitä videoluentoja, jotka perehdyttävät tietokantojen tietosisältöön ja käyttötekniikkaan. Omaa käyttötaitoa pääsee kehittämään harjoitustehtävillä, joiden ratkaisemiseen käytetään kotimaisia ja kansainvälisiä tietokantoja.

Sisäilman fysikaaliset ja kemialliset epäpuhtaudet ja riskinarviointi* UUSI KURSSI

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Sisäilman epäpuhtauksista keskeinen osa ovat erilaiset materiaaleista, ulkoilmasta ja maaperästä tai viemäreistä peräisin olevat kemialliset epäpuhtaudet. Kemiallisten haitta-aineiden osuus oireilusta on jäänyt mikrobiologisten haittojen vuoksi sivuosaan. Kurssin käytyään erikoistuva osaa arvioida laajasti sisäympäristön eri haittatekijöiden osuuden ja merkityksen terveystarvinnan kannalta, tuntee tärkeimmät mittausmenetelmät ja niiden epävarmuustekijät sekä osaa tulkita erilaisten kemiallisten haittatekijöiden mittaustulokset, tuntee niiden yleisimmät terveyshaitat sekä osaa riskinarvioinnin yhteisvaikutusten arvioinnin eri työpaikoilla ja ammattialoilla.

Sisäilmaongelmien arviointi työterveyslääkärin työssä

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 6 t.

Kurssi antaa yleiskuvan siitä, miten työterveyslääkäri toimii sisäilmaongelmissa. Hiljattain julkaistu Käypä hoito -suositus kosteus- ja homevaurioihin liittyen sekä TTL:n julkaisema sisäilmasta oireilevan työntekijän tutkimusohje käydään pääkohdittain läpi koulutuksen aikana. Kurssi on käytännönläheinen ja sen oppeja voi hyvin soveltaa työterveyshuollon työssä. Seminaaripäivän jälkeen osallistuja tuntee muun muassa keskeisimmät työpaikan sisäilmaongelmien aiheuttajat ja niiden yleisyyden, työterveyshuollon moniammatillisen toiminnan pääpiirteet sisäilmaongelmien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä hyvän käytännön sisäilmasta oireilevan potilaan kohtaamisessa.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellisen vaikuttavuus

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Kurssin tavoitteena on tutustua syvemmin työterveyshuoltotoiminnan taloudelliseen vaikuttavuuteen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Terveystarkastukset uudella tavalla

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto, yhteistyössä muiden yliopistojen kanssa.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Ajankohta: syksy 2020.

Terveystarkastukset ovat keskeinen osa työterveyshuollon toimintaa. Kurssin tavoitteena on perehtyä ja käydä läpi terveystarkastusten tiedepohjaa, tarkastusten toteutuksen uusia käytäntöjä sekä vuorovaikutuksellisia ja muita tapoja parantaa yksilön ja työpaikan keinoja hallita terveyteen ja työkykyyn vaikuttaviin asioihin.

Toksikologiaa työterveyslääkärille* UUSI KURSSI

Järjestävä yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Tämän ohjatun verkkokurssin tavoitteena on perehtyä toksikologian perusteisiin. Erityisesti tarkastellaan kemiallisten aineiden ominaisuuksia, altistumisen arviointia, vaikutusmekanismeja ja aineiden metaboliaa sekä biologista monitorointia. Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää toksikologian peruskäsitteistön ja osaa arvioida terveydellistä vaaraa työssä mm. työpaikkaselvitysten yhteydessä, osaa tulkita mittauspöytäkirjoja ja ymmärtää mittausten virhelähteet sekä osaa riskinarvioinnin ammattitautia epäiltäessä. Kurssi ei vaadi erityistä perehtyneisyyttä biokemiaan.

Työllistymiskyvyn tukeminen

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Työllistymiskyvyn terveydellisten edellytysten tukeminen on ajankohtainen terveystarkastusperuste ja aihe neuvontaan ja ohjaukseen. Kurssin käytyään opiskelija on perehtynyt työllistymiskyvyn tukemisessa tärkeisiin käsitteisiin ja ajattelutapoihin sekä lisännyt valmiuksiaan paikallisten yhteistyöverkostojen rakentamiseen. Ohjattu verkkokoulutus sisältää verkkoaineistoon perehtymistä, erilaisia oppimistehtäviä ja tuutoroituja verkkokeskusteluja.

Työpaikkaselvitys osana työpaikan riskienarviointitoimintaa

Järjestävä yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Työn riskien ja kuormitustekijöiden tunnistaminen, terveydellisen merkityksen arviointi, toimenpiteiden priorisointi ja seuranta sekä vaikutusten arviointi luovat perustan työterveyshuollon ja asiakasorganisaation yhteistyölle. Kurssin jälkeen osallistuja osaa suunnitella ja toteuttaa perustyöpaikkaselvityksen ja rakentaa yhdessä yrityksen kanssa tavat huolehtia työntekijöiden työturvallisuudesta ja terveyden ja työkyvyn säilymisestä hyvänä.

Työpaikkaselvitys ja terveystarkastus työtoimintalähtöisesti

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Kurssin käytyään opiskelija on syventänyt ymmärrystään työterveyshuollon menettelytapojen teoreettisista ja historiallisista lähtökohdista sekä lisännyt taitojaan osuvien tavoitteiden ja toimintamuotojen valitsemisessa terveystarkastuksissa ja työpaikkaselvityksissä, asiakkaiden muuttuvia tilanteita ja työtoimintaa yhteistyössä jäsentäen. Kurssi sisältää ennakkotyöskentelyä, opetusvideoita, verkkokeskustelun Moodle-oppimisympäristössä, verkkotapaamisen sekä välitehtävistä koottavan kirjallisen tuotoksen.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: kevät 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t. Lisäksi Tampereen yliopisto hyväksyy kurssin Moniammatillisten johtamisopintojen valinnaiseen osaan 1 op oppimispäiväkirjan kanssa.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työsopimuslakiin.

Työterveysneuvottelu

Järjestävä yliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: 23.3.–15.5.2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan 10 t.

Tämän verkkokurssin jälkeen osallistuja ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen osana työkyvyn ja työhön paluun tukea; hallitsee työterveysneuvottelujen sujuvan käymisen ja niihin liittyvät hyvät kokouskäytännöt ja osaa toimia ammatillisena myös ristiriitaisissa neuvotteluissa; ymmärtää työterveysneuvottelujen merkityksen ja roolinsa siinä osana yrityksen kanssa tehtävää aktiivista työterveysyhteistyötä; hallitsee työterveysneuvotteluihin liittyvät tietosuojakysymykset; pystyy käymään työterveysneuvotteluja työntekijää ja työnantajaa hyödyttävällä tavalla.

Uni ja työ

Järjestävä yliopisto: Helsingin ja Oulun yliopistot

Ajankohta: syksy 2020

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit 15 h

Kurssi on suunnattu erikoistuville ja kouluttajille. Kurssin tavoitteena on syventää osallistujan osaamista unen ja vireystilan vaikutuksista työ ja -toimintakykyyn, epätyypillisten työaikojen ja vuorotyön arvioinnissa ja haittojen vähentämisessä, sekä unettomuuden ja vireystilaan vaikuttavien sairauksien hoidossa. Kurssi on mahdollista suorittaa kokonaan verkossa. Kurssiin kuuluu verkkoluentoja, Moodlessa suoritettavia tehtäviä sekä webinaari / verkkokokoukset Zoomilla.

Tupakoimattomana leikkaukseen? Irti tupakasta vieroituksen nyky menetelmin UUSI KURSSI

Vastuu yliopisto: Helsingin yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 3 t.

Tavoitteena on, että osallistuja tuntee tupakkavieroituksen nykytilanteen ja keskeiset periaatteet ja osaa soveltaa niitä moniammatillisena yhteistyönä. Seminaari toteutetaan puolen päivän mittaisena. Kurssilla käydään läpi tutkimustietoa ja tupakasta vieroituksen hyviä käytäntöjä esimerkein, sekä koulutetaan osallistujat HUS:n Tupakoimattomana Leikkaukseen (TupLei) mallin käyttöönottoon.

Yritysassiakuus ja työterveysyhteistyö* UUSI KURSSI

Vastuu yliopisto: Turun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 t.

Neljstä seminaarista ja työpaikkakäynnistä koostuvan kurssin tavoitteena on lisätä työterveyslääkärin kykyä rakentaa tuloksellinen yhteistyösuhde yritysasiakkaan kanssa. Kurssin suoritettuaan opiskelija tietää enemmän asiakkasajattelusta, hahmottaa yritysasiakkaan näkökulman työterveyshuoltoon sekä tietää mistä elementeistä toimivaa yhteistyötä voidaan rakentaa. Kurssilla käsitellään asiakkuutta työterveyshuollon kontekstissa, yritysasiakkaan tarpeiden tunnistamista ja niihin vastaamista, toimivan työkyvyn tuen prosessin rakentamista, digitalisaation tuomia mahdollisuuksia sekä ulkoisten tekijöiden kuten suhdanteiden vaikutusta työterveyshuoltoon.

Yritysjohtamisen osaamista työterveyslääkäreille - uusi, ohjattu verkkokurssi

Järjestävä yliopisto: Oulun yliopisto.

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 15 h.

Kurssin käytyään työterveyslääkäri tuntee peruskäsitteitä ja tavallisimpia käytäntöjä yrityselämän johtamisessa, liittyen etenkin strategiseen suunnitteluun, talousjohtamiseen ja työoikeudellisiin kysymyksiin. Ymmärtäessään paremmin yrityselämän lainalaisuuksia työterveyslääkäri osaa perustella ja muotoilla työterveyshuollon suosituksia niiden vaikuttavuutta tukevalla tavalla. Käsitteiden osaaminen tukee hyvän työterveysyhteistyön rakentamista. Yrityselämän johtamisosaamisen perusteisiin keskittyvä kurssi täydentää terveydenhuoltoon painottuvia erikoislääkärikoulutuksen johtamisopintoja (10-30 op) työterveyslääkäreiden erityistarpeisiin. Koulutus pohjautuu talvella 2019-2020 toteutettuun monimuotokoulutukseen, josta rakennetaan syksyksi 2020 ohjattu verkkokoulutus. Toteutus sisältää ennakkotehtäviä, verkkotapaamisia ja verkko-opiskelua.

3.4 Itseopiskelu

Ammattitaudit

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on oppia ammattitauteihin liittyvät keskeisimmät asiat: käsitteet, lainsäädäntö, ilmoitusvelvollisuus, tavallisimpien ammattitautien yleisyys, ammattitautien selvittäminen ja tutkimusten porrastus.

Ammattitaudit 10

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Ammattitaudit 10 käsittää kymmenen yleistä ammattitautia. Osioissa käydään läpi ammattitautikohtaisesti yleisyys, altisteet, taudinkuva, diagnostiikka ja toimintatavat ammattitautiepäilyn herätessä. Jokaisessa osiossa on potilastapaus, joka johdattaa teoriaan ja monivalintatehtäviä, joiden avulla voi oppimista testata. Tavoitteena on oppia tunnistamaan kymmenen yleistä ammattitautia, niiden altisteet sekä toimintatavat ammattitautiepäilyn herätessä.

B-lausunto: Opi tekemään hyvä B-lausunto

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssin päivitys on kesken, päivitys saadaan loppuun 2020 aikana.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Työterveyshuollon erikoislääkärin yksi keskeinen osaamisalue on työ- ja toimintakyvyn arviointi. Itseopiskelukurssilla painotetaan potilastapauksiin liittyvän harjoittelun lisäksi laajempaa ymmärrystä siitä, mitä tarkoitusta varten ja miksi B-lausuntoja kirjoitetaan.

E-lausunnot ja tapaturmat

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista

Kurssin jälkeen osallistuja osaa laatia hyvän E-lausunnon, tuntee E-lausunnon käyttöaiheet ja tapaturmalajien perustiedot, lainsäädännölliset ja käytännölliset erot sekä korvausten sisällöt (ammattitaudit pois lukien) koskien sosiaali- ja lakisääteisiä vakuutuksia.

Elintarviketyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on perehdyttää elintarvikealan työolosuhteisiin, altisteisiin ja niiden hallintaan. Aihealueina käsitellään mm. alan erityispiirteitä terveystarkastuksineen ja hygieniavaatimuksineen sekä jauhopölyaltistumista, toistotyötä ja lämpötyöolosuhteita.

Epidemiologia

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoitteena on antaa perustiedot epidemiologiasta ja edistää työterveyttä koskevien epidemiologisten tutkimusten tulkinnan taitoa.

Epätyypillinen työ ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksyttyä suorittamista.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia, mitä on epätyypillinen työ ja miten työurat ovat muuttuneet työelämän muutoksissa, sekä oppia ymmärtämään epätyypillisen työn vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin.

Kemikaalien terveysriskien arviointi ja hallinta

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssin sisällön muodostavat kemialliset tekijät työssä, kemikaaliturvallisuus työterveyshuollon ja työpaikan yhteistoimintana, kemikaalien terveysriskien arviointi, kemikaalialtistumisen ja terveysriskien hallinta. Kurssin läpikäyminen vie arviolta noin 12 tuntia.

Konepajatyö

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssilla käsitellään konepajatyön terveysvaaroja ja niiden hallintaa, erityisesti hitsaustyön näkökulmasta. Aihealueita mm. ovat altistuminen ja ammattitaudit konepajateollisuudessa. Kurssin tavoitteena on myös tutustuttaa kurssilaiset hitsauksessa käytettäviin erilaisiin laitteisiin sekä eri hitsausmenetelmiin.

Kuinka voin auttaa? Vuorovaikutustaitoja työterveyslääkäreille

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi päivitetään alkuvuodesta 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä itseopiskelukurssilla perehdytään kahteen vuorovaikutus-/potilashaastattelun metodiin: motivoivaan haastatteluun ja ratkaisu- eli voimavarakeskeiseen menetelmään. Näiden metodien käyttöön otolla sujuvoitetaan potilashaastatteluja, huomioidaan potilaan näkökulma paremmin, lisätään asiakastyytyväisyyttä sekä parannetaan kykyä motivoida ja sitouttaa asiakas tarvittaviin hoitoihin ja elämäntapamuutoksiin.

Kuljetusala- ja ajoterveyshuoltoa

Vastuuyliopisto: Helsingin ja Turun yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä kurssilla opitaan kohtaamaan ja ratkaisemaan eteen tulevia kuljetusalaan ja ajokykyyn liittyviä ongelmia tapausten avulla. Kurssin tavoitteena on perehdyttää voimassaoleviin ajokorttien terveysvaatimuksiin ja oppia soveltamaan saamaansa tietoa käytännön työssä.

Kuntoutus ja työkyvyn tuki työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tämän kokonaisuuden tarkoituksena on antaa erikoistuvalla lääkärille perustiedot siitä, miten työterveyshuollossa ja työpaikalla kuntoutuksen eri keinoja voi käyttää työssä jatkamisen ja työhön paluun tukemisessa. Työkyvyn tuki- työssä korostuu työterveyshuollon ja kuntoutuksen tiivis tapauskohtainen, ts. työpaikka- ja työntekijäkohtainen, yhteistyö.

Kuormittuminen ja palautuminen työelämässä* UUSI KURSSI

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Ajankohta: tehdään kevät-syky 2020

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssilla opetellaan kuormittumisen ja palautumisen arviointia työterveyden näkökulmasta. Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa arvioida työntekijän fyysistä, henkistä ja sosiaalista kuormitusta sekä tunnistaa yksilöllisten ominaisuuksien vaikutuksen kuormittumiseen. Osaa arvioida palautumista ja tunnistaa tilapäisen ylikuormituksen ja ylläpitäjätilan välisen eron. Opiskelija tuntee menetelmiä kuormituksen / palautumisen mittaamiseksi ja tuntee unen merkityksen palautumisessa. Osaa laatia ohjeet ylikuormitustilasta palautumiselle.

Maatalousyrittäjien työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi on päivitetty vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin suorittaminen antaa perustiedot maatalousyrittäjien työterveyshuollosta. Kurssin käytyään osallistuja siis tuntee maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvän lainsäädännön; osaa soveltaa maatalousyrittäjien hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteita; osaa tehdä yhteistyötä maatalousyrittäjien ja heidän sidosryhmiensä kanssa työhyvinvoinnin lisäämiseksi; tunnistaa yleisimmät työolojen riskit, keskeiset työperäiset sairaudet ja ammattitaudit; tuntee maatalousyrittäjien lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen erityispiirteet ja osaa ohjata sopivaan kuntoutukseen.

Melu ja työ

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020 Turun yliopiston johdolla.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tietoaineistosta voi lukea mm. ääneen ja meluun liittyvistä käsitteistä, kuulemisen fysiologiasta ja anatomiasta, melun vaikutuksista, melualtistumisen arvioinnista, meluntorjunnasta ja kuulonsuojaimista, meluvammasta, ja melualtistamiseen työhön liittyvistä terveystarkastuksista.

Miten työterveyshuolto auttaa muuta terveydenhuoltoa? - Työterveyshuolto tutuksi

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi on avattu loppuvuodesta 2018.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, osana Työterveyshuolto tutuksi erikoistuvalla lääkäriille –kurssia.

Oppimismateriaalin tavoite on edistää terveydenhuollon muiden toimijoiden ja työterveyshuollon yhteistyötä työkyvyn tukemiseksi. Animaatioiden, muiden tiivistettyjen materiaalien ja linkkien avulla saa vinkkejä yhteistyöhön sekä hyvän yleiskäsityksen työterveyshuoltojen työstä, erityisosaamisista ja tekemisen tavoista potilastyössä, työkyvyn tukemisessa. Oppimismateriaali on suunnattu muun terveydenhuollon lääkäreille, hoitajille ja muille toimijoille. Se muodostaa myös osan Työterveyshuolto tutuksi erikoistuvalla lääkäriille –kurssia, jonka osana tästä kurssista voi saada viisi teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tuntia.

Näin julkaisen tieteellisen artikkelin

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi valmistuu toukokuussa 2020.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit selviävät myöhemmin.

Kohderyhmänä ovat työterveyshuoltoon erikoistuvat ja heitä ohjaavat erikoislääkärit. Kurssin tavoitteena on oppia, miten tieteellinen artikkeli lähetetään lehteen ja mitä vertaisarviointi käytännössä tarkoittaa.

Moniammatillisuus työterveyshuollossa – yhteistyöstä voimaa!

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi on avattu vuonna 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista.

Kurssin aikana työterveyshuollon ammattihenkilöt ja asiantuntijat sekä heidän toimintansa tulevat tutuiksi. Kurssin jälkeen osallistuja ymmärtää moniammatillisuuden hyödyllisyyden ja tuntee sen monet mahdollisuudet työssään työterveyden edistämiseksi.

Näkökulmia suomalaisen työn, työlääkätieteen ja työterveyshuollon historiaan

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi päivitetään keväällä 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Kurssin jälkeen osallistuja tuntee suomalaisen työn, työlääkätieteen ja työterveyshuollon historiaa; osallistujalla on selkeä käsitys nykykäytäntöihin johtaneista tekijöistä; osallistuja ymmärtää työn ja yhteiskunnallisen kehityksen merkityksen työterveyshuollon kehitykselle; osallistujan identiteetti työterveyslääkärinä vahvistuu.

Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto

Kurssi on valmistunut vuonna 2018, päivitetään 2020

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista

Työterveyslääkärillä on jatkuva tarve löytää nopeasti ajantasainen tieto, oli sitten kyseessä työperäisten altisteiden torjunta, toksikologia tai tuoreimmat viranomaismääräykset ja lainsäädäntö. Verkkokurssin tavoite on perehdyttää näiden sähköisten työterveyshuollon tietolähteiden käyttöön. Jotta tiedonhallinnan

ja tiedonhaun verkkokurssi on ajankäytöllisesti mielekäs kokonaisuus, on oppimateriaali valtaosaltaan havainnevideoita ja harjoitustehtäviä. Kurssi valmentaa ratkaisemaan työterveyshuollolle ominaisia tietotarpeita kotimaisten ja myös ulkomaisten tietokantojen avulla.

Päihteet ja työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssi antaa valmiuksia päihdeongelman tunnistamiseen, päihdepotilaan kohtaamiseen, hoidontarpeen arviointiin sekä myös hoidon toteuttamiseen työterveyshuollossa.

Syöpä ja työ *UUSI KURSSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Kurssi avataan alkuvuodesta 2020, jonka jälkeen koko ajan käytettävissä.

Kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 h, edellyttää kurssitehtävän hyväksyttyä suorittamista.

Syöpä ja työ -kurssin jälkeen kurssilaisella on hyvä yleiskäsitys ja ymmärrys syöpäsairauksien yhteydestä työhön sekä syöpään sairastuneen työkyvyn tuen monipuolisista vaihtoehdoista, karsinogeenisten tekijöiden huomioimisesta työpaikkaselvityksissä sekä terveystarkastus- ja seurantakäytännöistä syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien työntekijöiden osalta.

Taloustietoa työterveyslääkärille 1

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään työterveyshuollon toimintaympäristön taloudelliset lainalaisuudet.

Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellisen vaikuttavuus

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssin tavoitteena on tutustua syvemmin työterveyshuoltotoiminnan taloudelliseen vaikuttavuuteen ja vaikuttavuuden arviointiin.

Tapauspankki: ammatillinen kuntoutus

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: Koko ajan käytettävissä. Kurssi päivitetään vuodenvaihteessa 2019-20.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tapaukset käsittelevät pääosin ammatillisen kuntoutuksen, mutta myös lääkinnällisen kuntoutuksen ja työkyvyttömyyseläkeasioita. Potilastapaukset esitellään sairausryhmittäin. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus. Tapauksen yhteyteen on laitettu myös lähteitä ja viitteitä tapauksen teoreettisen tietopohjan varmentamiseksi.

Tapauspankki: kliinisiä tapauksia

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tältä kurssialueelta löydät tapauselosteita: alkoholismi, kipuileva myyjä, kuntoutustarpeen arviointi, kuulon heikkeneminen, lääkäripotilas, masennus sekä vesirokko ja raskaus. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa. Tapauksiin on liitetty mallivastaus.

Terveysalan työterveyshuolto

Vastuuyliopisto: Oulun yliopisto

Kurssi on valmistunut keväällä 2019.

Ei teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tavoitteena on, että opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija tunnistaa terveysalan työn erityispiirteet, tuntee terveysalan työn kuormitus- ja voimavaratekijät ja saa moniammatilliseen tietoon perustuvan käsityksen terveysalan työterveyshuollossa huomioitavista tekijöistä.

Tieteellisen tutkimuksen perusteita

Järjestävä yliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on oppia tieteellisen tutkimuksen perusteita ja tutkimuksen soveltamista työterveyshuollon käytäntöön.

TTH sote-uudistuksessa* UUSI KURSSI

Vastuuyliopisto: Turun yliopisto.

Kurssi tehdään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: X t.

Tunnista äänin terveysvaikutukset

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään keväällä 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssi on itseopiskelukurssi, jonka tietoaineisto sisältää materiaalia koko kehon äänistä. Kliininen osio keskittyy vain käsiin kohdistuvan äänin aiheuttamaan ammattitautiin: ääninäntautiin.

Tupakoinnin lopettamisen tuki työterveyshuollossa

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Tällä kurssilla käydään läpi tupakoinnin vieroittamisen keskeiset periaatteet työterveyshuollossa. Tupakoinnin vieroitusosaaminen sisältää tupakoivan yksilöasiakkaan tukemisen ohjannan ja neuvonnan ja jatkoseurannan organisoimisen. Keskeistä on osata toimia asiantuntijana myös työpaikkojen savuttomuuspyrkimyksissä osana työterveysyhteistyötä. Kurssi antaa valmiuksia myös koordinoimaan oman työterveysyksikön tupakanvieroitusprosessin moniammatillisena yhteistyönä.

Työelämäntuntemus

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: koko ajan käytettävissä, päivitys 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Työterveyslääkäri toimii terveydenhuollon, työelämän ja sosiaalivakuutuksen rajapinnoilla. Hän tarvitsee työssään tietoa, ymmärrystä ja osaamista työelämästä ja sitä säätelevistä tekijöistä. Kurssin suorittaminen antaa tämän osaamisen saavuttamiselle hyvät mahdollisuudet.

Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Kurssin tavoite on esitellä oleellisimpia asioita työhyvinvoinnin psykologisista perusteista, joita työterveyslääkäriin tulee tietää. Se esittelee myös alalla käytettyjä teorioita, joita käytetään tutkimuksissa ja myös alan artikkeleissa.

Työhön paluun tuki

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Tämän verkkokurssin tavoitteena on perehtyä työhön paluuseen ja siihen liittyviin tukitoimiin. Onnistunut työhön paluu sairaudesta johtuneen poissaolon jälkeen on tärkeää, koska sillä on merkitystä, ei vain työntekijöiden hyvinvoinnin, vaan myös työurien pidentämisen ja työkyvyttömyyseläkkeiden kannalta-

Työhönsopivuuslausunnot – milloin "ei sopiva työhön"? – uusi kurssi

Vastuuyliopisto: Oulun yliopisto

Ajankohta: syksy 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: haetaan 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksyttyä suorittamista.

Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa kuvata työhönsopivuuslausuntojen oikeudelliset perusteet ja tarkoituksen. Kurssilla käsitellään monista näkökulmista potentiaalisesti rajoittavien terveystarkastusten tavoitteita ja suunnittelua sekä työterveyshuollon omassa työssä, että työterveysyhteistyössä työpaikkojen kanssa. Lausuntojen antamista harjoitellaan tapausesimerkkien tuella.

Työkyky ja sosiaalivakuutus

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit 5 t, edellyttää verkkotentin hyväksytysti suorittamista.

Verkkokurssilla opetellaan työkyvyn arviointia potilastapausten kautta. Tapausten yhteyteen on laitettu myös lähteitä ja viitteitä tapauksen teoreettisen tietopohjan varmentamiseksi. Tapauksia voi pohtia itsenäisesti tai esim. ohjauskeskusteluissa.

Työnäkö

Vastuuyliopisto: Helsingin yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Kurssilla käsitellään työnäköä laajasti; näön tutkimista työterveyshuollossa ja näkemiseen liittyvien olosuhteiden selvittämistä työympäristössä.

Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkäriksi* UUSI KURSSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto

Ajankohta: koko ajan käytettävissä, avataan joulukuussa 2019.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävän hyväksytysti suorittamista.

Kurssi sopii erinomaisesti työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin ensimmäiseksi kurssiksi ja tehtäväksi erikoistumiseen liittyvän koejakson aikana. Erikoistuva muodostaa hyvän yleiskäsityksen työterveyshuollosta, sen perusteista ja tavoitteista, sen erityiskysymyksistä ja -osaamisesta. Kurssin jälkeen hän myös ymmärtää moniammatillisuuden, työpaikkojen kanssa tehtävän yhteistyön sekä muun terveydenhuollon kanssa tehtävän yhteistyön perusteet sekä alan yhteiskunnallisen merkityksen. Kurssin aiheita voi läpikäydä ja syventää viikoittaisissa ohjauskeskusteluissa ja sen sisältö auttaa myös erikoistumissuunnitelman laatimisessa.

Työterveyslääkärin ammatillinen identiteetti

Järjestää: Itä-Suomen yliopisto.

Ajankohta: koko ajan käytettävissä, päivitys 2020.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t, edellyttää kurssitehtävien hyväksytyä suorittamista.

Ammatillinen identiteetti koostuu useista osa-alueista. Myönteinen ammatti-identiteetti tukee voimavarojen ja työkyvyn kehittymistä. Muun muassa erikoistumisopintojen katkonaisuus, vaihtuvat tehtävät ja toiminta työelämän rajalla asettavat omat haasteensa ammatti-identiteetin rakentamiselle ja oman osaamisen uudelleenmäärittelylle. Kurssi tuo mahdollisuuden pohtia oman ammatti-identiteetin kehittymistä myös mm. alan vahvuuksien ja kipukohtien käsittelyn kautta.

Työterveyslääkärin lakipakki 1

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Pääpaino tässä lakipakin ensimmäisessä osassa on puhtaasti työterveyshuoltoa koskevassa työterveyshuoltolainsäädännössä.

Työterveyslääkärin lakipakki 2

Vastuuyliopisto: Tampereen yliopisto.

Kurssi päivitetään vuonna 2020.

Kurssista ei saa kurssimuotoisen koulutuksen tunteja.

Verkkokurssin tavoitteena on avata työterveyshuollossa työskenteleville lääkäreille työterveyshuollon kannalta keskeisiä lakeja. Tässä Työterveyslääkärin lakipakin toisessa osassa perehdytään työturvallisuuslakiin ja työsopimuslakiin.

Työturvallisuustyö lääkärin näkökulmasta* UUSI KURSSI

Järjestävä yliopisto: Itä-Suomen yliopisto.
 Ajankohta: koko ajan käytettävissä. Valmistuu keväällä 2020.
 Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 t.

Työturvallisuus on keskeinen osa työterveyttä. Kurssin jälkeen erikoistuja tuntee työturvallisuustyön perusteet, tavoitteet ja palvelujärjestelmän. Kurssilla käsitellään myös alan tietolähteitä, tilastoja ja juridiikkaa. Kurssi valmistaa osaltaan myös tavoitteellisten työpaikkaselvityskäyntien tekemiseen ja monialaiseen yhteistyöhön.

Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt* UUSI KURSSI

Vastuuyliopisto: Itä-Suomen yliopisto.
 Kurssi avataan alkuvuodesta 2020.
 Kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 5 h, edellyttää kurssitehtävän hyväksytyä suorittamista.

Kurssin tarkoituksena on perehdyttää osallistuja niihin käytäntöihin, joista vaikuttava työterveysyhteistyö muodostuu. Kurssin tavoitteena on, että osallistuja osaa soveltaa ja käyttää tietoa työterveysyhteistyön suunnitteluun ja koordinointiin työpaikan toimijoiden kanssa. Kurssin jälkeen osallistuja osaa soveltaa tietojaan työkyvyn tukemiseksi erilaisissa tilanteissa työterveysyhteistyötä hyödyntäen.

4. Helsingin yliopisto

Helsingin yliopistossa erikoistuu noin 340 lääkäriä, sopimuskoulutuspaikkoja on 76 ja kouluttajia on 106.

4.1 Projektit ja hankkeet

TYÖKE-hanke

TYÖKE-hanke on Työterveyslaitoksen koordinoima ESR-rahoitteinen kehittämishanke, johon osallistuvat Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri sekä Laurea ammattikorkeakoulun FuturesLabCoFi. Hankkeen kokonaistavoitteena on varmistaa työterveyshuollon toiminnallinen integraatio muuhun sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä huolehtia, että SOTE-muutoksessa rakentuu toimiva tulevaisuuden haasteisiin vastaava työikäisten terveydenhuolto. Muuttuvassa palvelujärjestelmässä on turvattava myös laadukas työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus. Tähän liittyen toteutettiin *Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen toteutuminen uudistuvassa palvelujärjestelmässä* -kysely syksyn 2019 aikana. Kyselyn tulosten pohjalta toteutetaan koulutuspaikkojen kanssa työpajoja, joiden tarkoituksena on edelleen syventää kyselystä saamiamme tuloksia ja kuulla kentän tarpeita työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen liittyen. Työpajat toteutetaan Kuopiossa pääsääntöisesti loppuvuoden 2019 aikana. Helsingin yliopistossa työpajat toteutetaan loppuvuoden 2019- ja alkuvuoden 2020 aikana.

Tupakkaprojekti

Tupakkaprojektille on haettu uutta hankerahoitusta terveyden edistämisen määrärahoista. Hankkeen pääsääntöinen lähestymistapa on sosiaalinen markkinointi tupakoinnista koituvien yhteiskunnallisten haittojen vähentämiseksi.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen ja Työterveyslaitoksen pätevöittävän koulutuksen nivelyminen toisiinsa

Valmistellaan yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa Työterveyslaitoksen moniammatillisen työterveyshuoltoon pätevöittävän kurssin nivellyttämistä työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kokonaisuuteen.

Aloittelevan työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssin sähköiset ja video-oheismateriaalit Työterveyshuollon sähköisten materiaalien ja työpaikkakäyntien video-oheismateriaalien suunnittelu ja tuottaminen työterveyshuoltoon erikoistuvan lääkärin peruskurssille soveltuen työpaikkaselvitys- ja terveystarkastuskurssille, terveydellisen riskin arviointiin ja työlääkätieteen perusteisiin.

4.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaari erikoistumisensa aloittaville

Starttiseminaari järjestetään vuonna 2020 kaksi kertaa; keväällä ja syksyllä. Seminaarissa uudet erikoistujat tutustuvat erikoistumiskoulutuksen rakenteeseen ja oppimistavoitteisiin ja aloittavat oman erikoistumissuunnitelman laatimisen. Myös kouluttajalääkäreiden toivotaan osallistuvan starttiseminaariin yhdessä erikoistujansa kanssa.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssi (Tth-Es)

Kurssi järjestetään kerran lukukaudessa ja se käynnistyy starttiseminaarin yhteydessä. Kurssilla erikoistuva lääkäri laatii verkossa suoritettavien osatehtävien avulla ohjatusti henkilökohtaisen opintosuunnitelman oman erikoistumisen tueksi.

Työterveyden tutkijataitokoulutukset

Tutkijataitokoulutus on tarkoitettu kaikille työterveyden tutkimuksesta kiinnostuneille erikoistuville ja ohjaajille. Tapaamisissa on asiantuntija-alustuksia, joissa opetellaan yhdessä tutkimustaitoja, kuunnellaan kiinnostavia esityksiä, jaetaan kokemuksia ja verkostoidutaan. Kurssista on mahdollisuus saada teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunteja 1,5h/kerta erikoistumiskoulutukseen ja tohtorikoulutukseen. Keväällä 2020 tilaisuus järjestetään 2-3 kertaa, samoin syksyllä 2020.

5. Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopistossa on 1.12.2019 kirjoilla noin 120 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä. Yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä on 45. Työterveyshuoltojakson sopimuskoulutuspaikkoja on 32, jotka kaikki ovat nykyisin yksityisiä tai julkisomisteisia osakeyhtiöitä. Kuntoutus- ja työkyvynarviointijakson koulutuspaikkana toimivat kolme sopimuskuntoutuslaitosta, Kelan asiantuntijalääkärikeskus Kuopio, sekä K-SKS:n ja KYSin kuntoutustutkimuspoliklinikat. Tämän jakson on voinut rakentaa myös yksilöllisen projektin muodossa.

5.1 Projektit ja hankkeet

Jatkamme TYÖKE-hankkeessa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen edistämistä erillisen suunnitelman mukaan maaliskuun 2020 loppuun saakka.

5.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Järjestämme kaksi starttiseminaaria, ajankohdat ovat 5.2.2020 ja 2.9.2020. Starttiseminaari on erikoistujalle pakollinen. Kouluttajille startti hyväksytään heiltä vuosittain vaadittavaksi yliopiston järjestämäksi koulutukseksi.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Kurssiajankohdat: 27.1. – 31.3.2020 ja 24.8.-30.10.2020

Tth-Es -verkkokurssilla erikoistujat tekevät henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman siitä, miten käytännössä aikovat erikoistumisensa toteuttaa. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen pysyväismääräykset, opinto-opas ja lokikirja sekä omat tavoitteet. Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää oppimistehtävien tekemistä sekä palautetun henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman hyväksymistä.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan 10 tuntia.

Aluekoulutukset Joensuu, Jyväskylä, Kuopio ja Mikkeli

Ajankohdat: touko-kesäkuu ja elo-syyskuu

Aluekoulutukset järjestetään iltapäivän mittaisina tilaisuuksina. Koulutukset on suunnattu alueella työterveyshuollossa toimiville lääkäreille, erikoistujille ja kouluttajille. Koulutuksissa käsitellään ajankohtaisia erikoislääkärikoulutukseen ja työterveyteen liittyviä aiheita. Tilaisuudet mahdollistavat matalan kynnyksen osallistumisen yliopistojen järjestämään koulutukseen ja ovat osa yliopiston koulutuspaikkayhteistyötä.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan kolme tuntia. Kouluttajille aluekoulutus hyväksytään heiltä kouluttajaoikeuksia ylläpitäväksi koulutukseksi.

Kumppanuuskoulutukset

Ajankohdat: helmi-, touko- ja lokakuu

Työterveyshuollon, yleislääketieteen ja geriatrian yksiköt suunnittelevat ja järjestävät yhteistyössä kolme päivän mittaista erikoisalojensa erikoistujille yhteisesti sopivia seminaaria, näistä seminaareista lokakuun koulutus on tth-yksikön järjestämävastuulla.

Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: anotaan kunkin päivän sisällön ja keston mukaan.

5.3. Muu toiminta

Osallistumme säännöllisesti Itä-Suomen työterveyslääkärit ry:n koulustoitintaan ja teemme yhteistyötä erikoistujien saamiseksi mukaan tähän työterveyslääkäreiden yhteisöön. Teemme yhteistyötä myös muiden alan ammatillista jatkokoulutusta tarjoavien ja edistävien tahojen kanssa, kuten Itä-Suomen lääketiedetapahtuma, yliopiston muut laitokset ja yksiköt, Työterveyslaitos ja ICOH.

6. Oulun yliopisto

Oulun yliopistossa on kirjoilla joulukuun 2019 tilanteen mukaan 145 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä, joita kouluttaa 60 kouluttajalääkäriä 19 työterveyshuollon koulutuspaikkasopimuksen ja kolmen kuntoutusjakson koulutuspaikkasopimuksen puitteissa. Osa koulutuspaikkasopimuksista kattaa useamman koulutustyöterveysaseman, joita on yhteensä 70.

6.1 Projektit ja hankkeet

Vuonna 2020 jatkamme osallistumistamme erikoislääkäriskoulutuksen valintamenettelyn ja muiden rakenteiden uudistamiseen liittyvässä valtakunnallisessa yhteistyössä, samoin osaamisperustaisuutta kehittävään KOKEA-projektiin. Osallistumme myös alueellisten ammatillisen täydennyskoulutuksen tavoitteita palvelevien verkostojen ja projektien toimintaan, kuten Pohjolan Lääkäripäivät, Pohjois-Suomen Työterveyslääkärit ry sekä TYÖKE-hanke.

6.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit kevät ja syksy

Valtakunnallisesti sovitun yhteisen linjan mukaisesti järjestämme vuonna 2020 paikalliset starttiseminaarit helmi- ja elo-/syyskuussa koejaksojaan suorittaville erikoistuville ja heidän kouluttajalääkäreilleen. Näiden lisäksi osallistumme yhteisen erikoistumissuunnitelman tekemiseen ohjaavan verkkokoulutuksen toteuttamiseen ja käyttöönottoon. Erikoistumisen alussa pakollisena suoritettavan starttiseminaarin ja sitä tukevan verkkokurssin tavoitteena on antaa tukea erikoislääkärin ajattelutavan ja identiteetin rakentamiseen, antaa tietoa ammatin historiasta ja tulevaisuudesta, tarjota käytännön tietoa opinnoista ja tukea omien opintojen suuntaamista sekä verkostoitumista.

Koulutuspaikkayhteistyö ja aluetapaamiset

Tapaamme erikoistuvia, kouluttajalääkäreitä sekä koulutuspaikkojen edustajia Oulun yliopiston koulutusalueen eri paikkakunnilla vuosittain. Yhteydenpitoa toteutetaan tiiviisti myös verkon välityksellä. Aluetapaamisia järjestetään vuonna 2020 usealla paikkakunnalla (Kajaani, Kemi, Kokkola, Oulu, Rovaniemi).

Työlääketieteen seminaari

Osallistumme alueellisten työterveysalan toimijoiden verkostossa työterveyslääkäreille suunnattujen työlääketieteen kuukausikatsausten järjestämiseen huhtikuun vuorolla. Yliopistollisen opetuksen työelämäyhteyksien edistämiseksi aloitamme katsauksella ja keskustelulla yliopiston kannalta ajankohtaisista asioista. Opetuksemme fokuksen mukaisesti pyrimme syventämään osallistujien ymmärrystä työterveyslääkärin työelämäosaamisista.

7. Tampereen yliopisto

Tampereen yliopistossa on 22.11.2019 kirjoilla 202 työterveyshuoltoon erikoistuvaa lääkäriä. Yliopiston hyväksymiä kouluttajalääkäreitä on 69 ja koulutuspaikkoja 31.

Painopistealueita ovat olemassa olevien verkkokurssien käytön lisääminen, niiden päivittäminen ja kehittäminen. Järjestämme vuoden aikana viisi ohjattua verkkokurssia. Lisäksi rakennamme yhden uuden verkkokurssin, sekä teemme olemassa olevien kurssien kehittämistä ja päivittämistä. Tuottamamme ja päivittämämme 15 itseopiskelukurssia ovat koko ajan käytettävissä virtuaaliyliopistossa.

7.1 Projektit ja hankkeet

Työterveyslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä TYÖKE-hankkeessa. Samoin toimitaan yhteistyössä TAYS:n TOIKE-yksikön kanssa.

7.2 Aluekohtainen koulutus

Starttiseminaarit

Starttiseminaari järjestetään kevätlukukaudella ja syyslukukaudella, ja ne on tarkoitettu sekä erikoistuville lääkäreille että kouluttajille. Seminaarin tavoitteena on tutustua työterveyshuollon erikoislääkäritutkinnon rakenteeseen ja sisältöön, henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekoon, koulutustarjontaan ja työterveyshuollon virtuaaliyliopistoon.

Työterveyshuollon starttikurssi Tampere

Verkkokurssin tavoitteena on antaa erikoistumisestaan aloittavalle lääkärille kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot erikoistumisopintojen vaatimuksista käytännönläheisesti.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma Tth-Es

Verkkokurssin suorittaminen aloitetaan starttiseminaarissa. Verkkokurssilla erikoistuja tekee henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman. Kurssin aikana pohditaan tehtävien kautta omaa osaamista ja oppimista sekä pohditaan, miten omaa osaamista lähdetään syventämään. Suunnittelua ohjaavat erikoislääkärikoulutuksen pysyväismääräykset, opinto-opas ja lokikirja. Opintojakson hyväksytyt suorittaminen edellyttää oppimistehtävien tekemistä sekä henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman palauttamista. Teoreettiset kurssimuotoisen koulutuksen tunnit: 8 t.

Starttiseminaarin ja starttikurssin tavoitteena on sujuvoittaa ja suunnitelmallistaa erikoistumisopintojen suorittamista sekä edistää valmistumista aikataulun mukaisesti.

Tutkimustaitokoulutus

Järjestämme erikoistuville ja heidän kouluttajilleen 4-6 tapaamista vuosittain erilaisista tutkimuksen ja sen tekemisen näkökulmista sekä soveltamisesta työterveyshuollon käytäntöön. Tavoitteena tutkimustyöhön liittyvän tiedon jakaminen, yhteisöllistäminen, tutkimustyön ja uuden tiedon tuottamisen tukeminen työterveyshuollon näkökulmasta.

8. Turun yliopisto

Työterveyshuollon oppiaineessa toimii kaksi osa-aikaista professoria (yht. 100 %), joiden vastuualueena on työterveyshuolto ja ympäristölääketeiede, kaksi osa-aikaista kliinistä opettajaa ja osa-aikainen verkkopedagogi. Henkilöstön määrä on hiukan kasvanut edellisvuodesta. Vuoden 2020 aikana toimintaympäristön odotetaan pysyvän pääosin ennallaan sekä henkilöstön, resurssien että opetustilojen osalta. Yhteistyö TTL:n ja TYKSin työlääketeieteen poliklinikan kanssa jatkuu entiseen tapaan. Tavoitteena on saada tavoitteen mukainen määrä valmiita erikoislääkäreitä.

Koulutettavia on 135 ja kouluttajia noin 35. Yliopiston tarjoama koulutus muodostuu torstaiseminaareista, kouluttajakoulutuksesta ja Vera Hjelt-seminaareista. Lisäksi pidetään tarjolla virtuaaliyliopiston verkkokursseja, joiden käyttö on vähitellen kasvanut. Yhteistoiminta yleislääketeieteen oppiaineen kanssa on kasvanut ja sitä on tarkoitus jatkaa.

8.1. Aluekohtainen koulutus

Koulutuksen runko

Ajankohta: Kevätlukukaudella järjestetään

- starttiseminaari, lähipäivä
- TTH-es kurssi, verkossa
- Toksikologiaa työterveyslääkäreille, verkkokurssi, johon sisältyy lähipäiviä
- Liikennelääketeiede: jatko-osa. Kurssi on alkanut syksyllä 2019, kyseessä on verkkokurssi, johon sisältyy lähipäiviä

Syyslukukaudella järjestetään:

- starttiseminaari
- TTH-es kurssi, verkkokurssi (tarvittaessa)
- Sisäilman kemialliset epäpuhtaudet ja riskinarviointi (uusi), verkkokurssi, johon sisältyy lähipäiviä
- Työterveyshuollon yritysasiakkuus ja yhteistyö (uusi), verkkokurssi, johon sisältyy lähipäiviä

8.2. Muu toiminta

Torstaiseminaareihin kutsutaan kotimaisia asiantuntijoita ja ulkomaisia vierailijoita esitelmöimään ajankohtaisista teemoista. Torstaisin myös TTL-jaksolla olevat erikoistuvat esittelevät mielenkiintoisia ammattitautitapauksia.

Vera Hjelt-seminaari pidetään kaksi kertaa vuodessa. Seminaareissa on tieteellistä ohjelmaa ja lukukauden aikana valmistuneet saavat todistuksensa. Lisäksi järjestetään retkiä ja työpaikkakäyntejä yhteistyössä Lounais-Suomen työpaikkalääkärit ry:n kanssa.

9. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) tarjoaa valtakunnallisesti toimivalle työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkostolle verkkovälitteisen mahdollisuuden toimia, kouluttaa, tiedottaa ja verkostoitua. Sen toimintaa koordinoidaan Helsingin yliopistosta ja siihen palkataan rahoituslain määrärahasta kliininen opettaja ja verkkopedagogiikan asiantuntija.

Virtuaaliyliopiston asioita käsitellään virtuaaliyliopiston työryhmässä, johon kuuluu jokaisen yliopiston verkkopedagogin lisäksi kaksi kliinistä opettajaa. Työryhmä suunnittelee, kehittää ja toteuttaa yhteistä lähi- ja verkkokoulutustoimintaa yliopistojen yhteisesti sopiman toimintasuunnitelman mukaisesti. Työryhmässä valmistellut esitykset viedään edelleen kliinisten opettajien ja kouluttajakoulutustyöryhmän sekä koordinaatioryhmän kokouksiin.

Kehittämisen painopisteet

Virtuaaliyliopiston kurseista on järjestelmällisesti kerätty palautetta yhtenäisellä palautelomakkeella vuodesta 2016 lähtien. Keräsimme nämä palautteet yhteen vuosilta 2016-2018 ja analysoimme ne alustavasti. Kävimme tuloksia läpi laajennetun koordinaatiotyöryhmän työpajassa ja teimme niiden pohjalta ehdotuksen virtuaaliyliopiston koulutuslaatulupaukseksi. Analysoinnin yhteydessä kävi ilmi, että tarvitsemme asiasta kunnollisen tutkimuksen. Uudistamme palautelomaketta ja teemme tutkimussuunnitelman niin, että vuoden 2020 kurssien palautteista teemme varsinaisen tutkimuksen. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten virtuaaliyliopiston antama koulutus on hyödynnettävissä lääkärin käytännön työhön.

Virtuaaliyliopiston työryhmä seuraa koulutuksen uudistusta osaamisperusteiseksi: "Miten EPA:t tulevat vaikuttamaan kurssien suunnitteluun?". Seuraamme myös valtakunnallisen erikoislääkärikoulutuksen uudistusta ja varsinkin siihen liittyvää erikoislääkärikoulutuksen seurantajärjestelmän kehitystä.

Verkkosivut

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen verkkosivut (tthvyo.fi) tarjoavat tietoa koulutuksesta erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille kiinnostuneille. Sivut on tehty Wordpress-järjestelmällä ja ne sijaitsevat SceneGroupin Suomen palvelimella. Pääsivujen lisäksi TTHVYO:lla on sivut Valtakunnalliselle

seminaarille (valtakunnallinenseminaari.tthvyo.fi) ja Helsingin yliopiston työterveyshuollon koulutukselle (hy.tthvyo.fi).

Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston blogiin (blogi.tthvyo.fi) kirjoitetaan erikoistumisen, oppimisen ja työterveyshuollon ajankohtaisista asioista. Blogissa kirjoittamiseen kannustetaan niin klinisiä opettajia, muuta koulutushenkilökuntaa kuin erikoistujia ja kouluttajalääkäreitäkin.

Verkko-oppimisympäristö

TTHVYO:n verkko-oppimisympäristö Moodle (moodle.tthvyo.fi) tarjoaa tilan monipuoliselle koulutustarjonnalle. Moodlesta tiedotetaan tulevista koulutuksista ja sen koulutustarjontaan voi osallistua ohjatuilla ja itseopiskelukursseilla. Kouluttajalääkäreille on lisäksi omaa koulutustarjontaa, johon sisältyy verkostoitumis- ja tiedotusfoorumi Opettajainhuone. Tarkemmat kuvaukset koulutustarjonnasta löytyvät tästä toimintasuunnitelmasta.

TTHVYO:n Moodle sijaitsee Itä-Suomen yliopiston palvelimella. Yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa jatketaan Moodle-järjestelmän tuen ja päivitysten osalta. Itä-Suomen yliopisto on mukana valtakunnallisessa DigiCampus-hankkeessa ja sen valtakunnallisessa verkko-oppimisympäristössä. Lääketieteellisten alojen koulutuksen MediDigi-hankkeen koulutustarjonta tulee myös olemaan DigiCampuksella. Virtuaaliyliopisto seuraa, mitä näissä hankkeissa tapahtuu ja tarvittaessa menee niihin mukaan.

Videot ja etäkoulutus

Paikalliset lähikoulutukset pyritään suoratoistamaan Zoom- tms. verkkokokousjärjestelmän avulla muille paikkakunnille. Osasta koulutuksista otetaan lisäksi tallenteet myöhempää käyttöä varten. TTHVYO:lla on yhteinen Vimeo Pro ja YouTube -videotallennustilat, johon tallennukset on mahdollista tallettaa.

Virtuaaliyliopiston koulutuspalettiin tuotetaan vuonna 2020 enemmän webinaareja ja pilotoidaan podcasteja resurssien puitteissa. Annamme myös koulutusta verkostolle etäyhteyksien käytöstä. Tuotamme tth-es -kurssin uudistuksen puitteissa uudet Erikoistuja polku -videot.

Näkyvyys

TTHVYO:lla on ryhmät Facebook- ja LinkedIn-palveluissa, jotka ovat avoimia kaikille erikoistujille, kouluttajalääkäreille ja muille työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta kiinnostuneille. Varsinkin Facebook-ryhmä on aktiivinen ja siellä tiedotetaan ajankohtaisista asioista. TTHVYO löytyy myös Twitter:ssä, SlideShare:ssä ja Instagram:ssä. Sosiaalisen median käytöllä pyritään nopeaan viestintään, julkaisuun ja tavoitettavuuteen. Sen käyttöä pyritään entisestään lisäämään ja monipuolistamaan.

Verkkosivujen, sähköpostilistojen ja sosiaalisen median ohella TTHVYO tiedottaa toiminnastaan säännöllisesti Työterveyslääkärilehdessä. Starttiseminaareissa ja muissa tilaisuuksissa esitellään TTHVYO:n toimintaa, tulevia koulutuksia ja opastetaan koulutustarjonnan hyödyntämiseen niin opiskelussa kuin ohjauksen tukenakin. Tilaisuuksissa jaetaan myös TTHVYO-flyereita.

Panostamme vuonna 2020 virtuaaliyliopiston visuaaliseen ulkoasuun. Koulutusten mainoksissa tulemme käyttämään entistä yhteneväisempää ulkoasua.

Virtuaaliyliopiston toimintaa ja sitä koskevaa tutkimustyötä esitellään paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä konferensseissa, joista saadaan samalla merkittävää uutta tietoa oman toiminnan kehittämiseen.

Lausunto

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen professorit sekä Työterveyshuollon virtuaaliyliopistoa koordinoiva Helsingin yliopisto esittävät varattavaksi työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen, sen kehittämiseen liittyvän virtuaaliyliopiston toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (Liite 2) vuonna 2020 tämän suunnitelman ja budjetin mukaiset varat. Edellä olevat asiat on käsitelty työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen koordinaatioryhmän kokouksessa 18.12.2019.

Helsingissä 7.1.2020

Klaus Olkkola
Johtaja
Clinicum
Helsingin yliopisto

Kari Reijula
Professori
Helsingin yliopisto
Koordinaatioryhmän puheenjohtaja

Liite 1 Koulutukset-yhteenvetotaulukko

Liite 2 Talousarvio vuodelle 2020

Jakelu/tiedoksi

STM Kristiina Mukala, Riitta Sauni

Yliopistojen työterveyshuollon professorit ja henkilöstö: virtuaaliyliopisto

Yliopistojen dekaanit: Risto Renkonen HY, Pekka Hänninen TY, Tapio Visakorpi TUNI, Jussi Pihlajamäki UEF, Anne Remes OY

Työterveyslaitos: Eva Helaskoski, Päivi Loikkanen, Cherina Dolk, Marja Tuomainen

Työmarkkinajärjestöjen asiantuntijat: Auli Rytivaara EK, Riitta Työläjärvi STTK, Kari Haring SAK, Hanna-Maija Kause AKAVA

Kansaneläkelaitos: Paula Melartin

STLY: Minna Pihlajamäki, Mika Somer

Liite 1 Koulutukset

Kurssit ja seminaarit (*uusi)

	Järjestäjät	Ajankohta	Teor. tunnit
Ajan hermolla -seminaarit	HY	kevät ja syys	à 3
Altistelähtöiset terveystarkastukset*	HY	marraskuu	12
Eettisesti haastavat tilanteet työterveyslääkärin työssä	HY	3x vuonna 20	9
Epidemiologia	TAU	syksy	15
Företagshälsovård på svenska- Työterveyshuoltoa ruotsiksi	HY	huhtikuu	12
Liikennelääketiedettä: jatkokurssi*	TY	kevät	10
Miten valmistaudun toimintasuunnitelmapalaveriin?	OY	syksy	15
Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa	HY	syksy	10
Sisäilman fysikaaliset ja kemialliset epäpuhtaudet ja riskinarviointi*	TY	syksy	15
Sisäilmaongelmien arviointi työterveyslääkärin työssä	HY	kevät	6
Starttiseminaarit	kaikki	kevät ja syys	
Taloustietoa työterveyslääkärille 1	TAU	kevät	15
Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellinen vaikuttavuus	TAU	syksy	15
Terveystarkastukset uudella tavalla	HY	syksy	15
Toksikologiaa työterveyslääkärille*	TY	kevät	15
Työllistymiskyvyn tukeminen	OY	syksy	15
Työpaikkaselvitys osana työpaikan riskienarviointitoimintaa	HY	kevät	15
Työpaikkaselvitys ja terveystarkastus työtoimintalähtöisesti	OY	kevät	15
Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma	Kaikki	kevät ja syys	10
Työterveyslääkärin lakipakki 1	TAU	syksy	15
Työterveyslääkärin lakipakki 2	TAU	kevät	15
Työterveysneuvottelu	UEF	kevät	10
Uni ja työ	HY ja OY	syksy	15
Tupakoimattomana leikkaukseen; tupakoinnin lopettamisen tuki TTH:ssa	HY	syksy	3
Yrityksiäsiakkuus ja työterveysyhteistyö*	TY	syksy	15
Yritysjohdamisen osaamista työterveyslääkäreille*	OY	syksy	15

KOULUTTAJAKOULUTUS

	Järjestäjät	Ajankohta
Kouluttajalääkärin startti	Kaikki	Koko ajan
Kehity kouluttajana - kouluttajalääkärin jatkokurssi	Kaikki	Kevät 2020
Kouluttajalääkärin lukuvuoden avajaiset	UEF	9.9.2020
Opettajainhuone	UEF	Koko ajan
Kouluttajalääkärin pedagogiset iltpäivät	HY	3-4 per vuosi

Itseopiskelu (*uusi)

	Järjestäjät	Päivitys	Teor.tunnit
Ammattitaudit	TAU	2020	5
Ammattitaudit 10	TAU	2020	5
B-lausunto: Opi tekemään hyvä B-lausunto	HY	2020	

E-lausunnot ja tapaturmat	HY	2020	5
Elintarviketyö	TAU	2020	5
Epidemiologia	TAU	2020	5
Epätavallinen työ ja työterveyshuolto	TAU	2020	5
Kemikaalien terveysriskien arviointi ja hallinta	HY	2020	
Konepajatyö	TAU	2020	5
Kuinka voin auttaa? Vuorovaikutustaitoja työterveyslääkärille	UEF	koko ajan	
Kuljetusala- ja ajoterveyshuoltoja	HY ja TY	2020	
Kuntoutus ja työkyvyn tuki työterveyshuollossa	HY	2020	
Kuormittuminen ja palautuminen työelämässä*	TAU	2020	5
Maatalousyrittäjien työterveyshuolto	UEF	koko ajan	5
Melu ja työ	TY	2020	
Miten työterveyshuolto auttaa muuta terveydenhuoltoa? - Työterveyshuolto tutuksi	UEF	koko ajan	
Näin julkaisen tieteellisen artikkelin	HY	2020	?
Moniammatillisuus työterveyshuollossa - yhteistyöstä voimaa!	UEF	koko ajan	5
Näkökulmia työn, työlääkieteen ja työterveyshuollon historiaan	UEF	koko ajan	5
Osaava tiedonhaku työterveyshuollossa	HY	2020	5
Päihteet ja työterveyshuolto	TAU	2020	5
Syöpä ja työ*	UEF	koko ajan	5
Taloustietoa työterveyslääkärille 1	TAU	2020	
Taloustietoa työterveyslääkärille 2: Taloudellinen vaikuttavuus	TAU	2020	
Tapauspankki: ammatillinen kuntoutus	UEF	koko ajan	
Tapauspankki: kliinisiä tapauksia	HY	2020	
Terveysalan työterveyshuolto	OY	2019	
Tieteellisen tutkimuksen perusteita	TAU	2020	
TTH sote-uudistuksessa*	TY	2020	
Tunnista äänin terveysvaikutukset	HY	2020	
Tupakoinnin lopettamisen tuki työterveyshuollossa	HY	2020	
Työelämäntuntemus	UEF	koko ajan	5
Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet	TAU	2020	5
Työhön paluun tuki	TAU	2020	5
Työhönsopivuuksilausunnot – milloin "ei sopiva työhön"??*	OY	2020	5
Työkyky ja sosiaalivakuutus	TAU	2020	5
Työkyvyn arviointi	TAU	2019	5
Työnäkö	HY	2020	
Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkäriä tutuksi*	UEF	koko ajan	5
Työterveyshuolto tutuksi	UEF	koko ajan	
Työterveyslääkärin ammatillinen identiteetti	UEF	koko ajan	5
Työterveyslääkärin lakipakki 1	TAU	2020	
Työterveyslääkärin lakipakki 2	TAU	2020	
Työturvallisuustyö lääkäriä näkökulmasta*	UEF	2020	5
Vaikuttavan työterveysyhteistyön hyvät käytännöt*	UEF	2020	5